

ჩა ღასილი ღიდი

ღრა არს იმერთი მიგაგი ბოროტამ*

რავალ არიან სახენი იგი სწავ-
ლისანი, რომელნი მგალობელისა
ღავითის მიერ, მადლითა მით
სულისა ზმიდისადათა რომელი
იტყოდა, მის მიერ მოცემულ არიან ჩუენდა.
ქამეთუ ოდესმე თვსთა ვნებათა გვთხრობს
წინაღსწარმეტყუელი და თუ ვითარ მონ-
ვენულნი იგი ჭირნი ახოვნად თავს-ისხნა და
სახითა მით თვსითა სწავლასა მოთმინები-
სასა დაგვტეობს ჩუენ, რაჟამს-იგი იტყოდის,
ვითარმედ: «ღფალო, რად განმრავლდეს
მაჭირებელნი ჩემნი?»(ფს.3,2), და კუალად,
ოდესმე სახიერებასა იმრთისასა გვჩუენ-
ებს და სისწრაფსა მას შეწვენისა მისისასა,
რომელსა მოსცემს ჭეშმარიტთა მათ მეძიე-
ბელთა მისთა, რაჟამს იტყოდის, ვითარმედ:
«ხადილსა ჩემსა ესმა ჩემი იმერთსა სიმართ-
ლისა ჩემისასა»(ფს.4,2). ქამეთუ შემსგავს-
ებულად წინაღსწარ-მეტყუელისა მის იტყ-
ოდა, რომელი იტყვს, ვითარმედ: «ვიდრეღა
იტყოდი, თქუას: აჰა ესერა, აქა ვარ»(ეს.58,9).
ღსე იგი არს, ვითარმედ არღა აღმესრულის
ვედრებად იგი და მიიღის აღსრულებად მისი
სასმენელმან იმრთისამან.

ზუალად, რაჟამს ვედრებასა შესწირ-
ვიდეს იმრთისა, გუასწავლის, თუ ვითარითა
სახითა გვჭმს შეცოდებათათვს ჩუენთა ვე-
დრებად იმრთისად, ვითარმედ: «ღფალო, ნუ
გულისწყრომითა ჭენითა მამხილებ მე, ნუცა
რისხვითა ჭენითა მსწაველი მე»(ფს.6,2). ღლო
მეათორმეტესა ფსალმუნსა გარდამატებულე-
ბასა მას განსაცდელთასა გამოაჩინებს, რამე-
თუ იტყვს: «ვიდრემდის, ღფალო, დამივიწყებ
მე სრულიად?»(ფს.12,2). ღა ყოველსა მას
ფსალმუნსა შინა გუასწავა, რადთა არა მონყინე
ვიყვნეთ ჭირთა შინა, არამედ მოველოდით
სახიერებასა იმრთისასა და უწყოდით, ვი-
თარმედ განგებულებითა რადთამე კეთილითა
მიგუცემს ჩუენ ჭირთა და საზომისაებრ თი-

თოეულისა სარწმუნოებისა მოაწვეს სატან-
ჯველთაცა. ღინაღთგან აღასრულა ფსალ-
მუნი ესე: «ვიდრემდის, ღფალო, დამივიწყებ
სრულიად? ვიდრემდის გარე-მიიქცევ პირსა
ჭენსა ჩემგან?»(ფს.12,2). შევსეულად მიიქცა
ულმრთოთა უკეთურებისა თქუმად, რომელნი-
იგი, რაჟამს მცირედი რადმე უნებელთაგანი
მოიწიოს მათ ზედა, არა თავს-იდებენ მონე-
ვნასა მას ჭირთასა და მეწვეულად იჭუეულ
გონებითა მათითა იქმნებიან და იტყვან, თუ:
«არს-მეა იმერთი მოურნე ამის ყოვლისავე
სოფლისა? ანუ ხედავს-მეა თითოეულსა ზედა
და მისცემს-მეა თითოეულსა ღირსებისა მისი-
საებრ?» მერმე, რაჟამს იხილნიან თავნი მათნი
ჭირთა მათ შინა და განსაცდელთა დაყოვნებ-
ულად, დაამტკიცებენ თავთა შორის მათთა
ბოროტსა მას გულის-სიტყუასა და განაჩინე-
ბენ გულთა შინა მათთა, ვითარმედ არა არს
იმერთი, რამეთუ: «თქუა უგუნურმან გულსა
თვსსა: არა არს იმერთი»(ფს.13,1), და მერმე,
რომელმან ესე დაიდვას გულსა შინა თვსსა,
მიერთგან ურიდად ყოველსავე ცოდვასა ერ-
ევის. ქამეთუ უკუეთუ არა არს მხედველი
ამის ყოვლისად და არა არს, რომელი მიაგებს
თითოეულსა საქმეთაებრ მისთა, რად არს
დამაყენებელ? – მძღავრობად გლახაკისად?
მოკლვად ობლისად? შემუსრვად ქურივისა და
მწირისად? ყოველსავე ურჩულოებისა საქმესა
შესლვად არანმიდათა მათ და შეგინებულთა
ვნებათა მიერ და ყოველთავე გულის-თქუ-
მათა მიერ პირუტყუებრივთა შეგინებად?
ამისთვსცა შესძინა თქუმად, რად-იგი შეუთქს
არაყოფასა იმრთისასა, ვითარმედ: «განირ-
ყუნეს და ბილწ იქმნეს იგინი ურჩულოებითა
მათითა»(ფს.13,1), რამეთუ შეუძლებელ არს
მიდრეკად გზისა მისგან მართლისა, უკუეთუ
არა მოვიდეს პირველად დავინყებად იმრთისად
გულსა შინა.

2. სადაღთ მიცემულ არიან წარმართნი

* ბასილი კესარიელის „სწავლათა“ ეფთვიმე ათონელისეული თარგმანი, გამოსაცემად მოამზადა ც. ქურციკიძემ, თბ., 1983. გვ. 54-68.

გონებასა მას უსწავლელსა და იქმან ურჩუ-
 ლობებასა?(რომ.1,2), არა ამისგან-ა, რამეთუ
 თქუეს, ვითარმედ: «არა არს იმერთი?» სად-
 ათ შთავარდეს ვნებათა მათ შეგინებისათა?
 და დედათა მათთა შეცვალნეს ბუნებთნი
 იგი საქმენი გარეგან ბუნებისა, ხოლო მამანი
 მამათა თანა უშუერებასა იქმან(რომ.1,26)?
 არა ამისგან-ა, რამეთუ შეცვალეს დიდე-
 ბაჲ მხოლოდსა უხრწნელისა იმრთისაჲ
 მსგავსებად პირუტყუთა და ოთხფერჯთა
 და ქუენარმაგალთა(რომ.1,23)? უგუნურ არს
 უკუე ქეშმარიტებით და გამოწუებული გონ-
 ებისაგან და სიბრძნისა, რომელი იტყოდის,
 ვითარმედ: არა არს იმერთი. ჰოლო მსგავს
 მისა არს და არარაჲთ უდარეს უგუნურებითა,
 რომელი იტყოდის, ვითარმედ: მიზეზი ბორო-
 ტთაჲ იმერთი არს. ჯამეთუ შესწორებულად
 პირველისა მის ვიტყვ ამისსაცა ცოდვასა, ვი-
 ნაჲთგან ორნივე უარ-ჰყოფენ სახიერებასა
 მისსა. ორთი იგი იტყვს, ვითარმედ: ყოლადვე
 არა არს და მეორე ესე იტყვს, ვითარმედ: არა
 სახიერ არს. ჯამეთუ უკუეთუ მიზეზი არს
 იგი ბოროტთაჲ, არა სახიერ არს და ამისთვის
 საცნაურ არს, ვითარმედ ორნივე ესე ზოგად
 უარ-ჰყოფენ იმერთსა.

იტყვან უკუე ესევეთარნი იგი, ვითარმედ:
 «და სადაჲთ არიან სნეულეზანი? ანუ სად-
 ათ არიან უჟამონი იგი სიკუდილნი? სადაჲთ
 არიან დაქცევანი ქალაქთანი? დანთქმანი
 ნავთანი? ბრძოლანი? სრვანი? რამეთუ ესე
 ყოველნი ბოროტნი არიან და ყოველნივე იმ-
 რთისა მიერ ქმნილნი. ოწ უკუე სხუჲ ვინ
 მოვიდოთ ამის ყოველისა მიზეზად, და არა
 იმერთი?»

შოედ უკუე, რომელი ამას იტყვ, ვინაჲ-
 თგან მრავალსაძიებელსა ამას ძიებასა შთა-
 ვარდით, ვყოთ დასაბამი რაჲმე განცხადე-
 ბული სიტყვსა ამის ჩუენისაჲ და მოსწრაფედ
 ჳელ-ვეყოთ საძიებელსა ამას და ვისწრაფოთ
 ცხადად და შეურევნელად სიტყვსა მისისა
 ქმნად.

3. ორთად უკუე ესე თანა-გუჲც მტკიცედ
 გონებათა შინა ჩუენთა ქონებად, ვითარმედ
 დაბადებულნი ვართ სახიერისა იმრთისანი
 და შის მიერ არს ცხორებაჲ ჩუენი და ოგი
 განაგებს მცირესაცა და დიდსა, ჩუენ ზედა
 მომავალსა. ოა არცა რაჲ მოიწვევის ჩუენ ზედა
 გარეგან შისისა ნებისა თვნიერ ცოდვისა,
 რამეთუ იგი ჩუენგან არს; არცა, რომელი-

იგი მოიწვევის შის მიერ, ბოროტ რაჲმე არს,
 თუმცა რაჲ-მე იყო უმჯობესი შისსა, რომე-
 ლიმცა გონებით ოდენ ვინ მოიგონა?

ჯამეთუ იმრთისა მიერ არიან სიკუდილნი,
 ხოლო არა თუ ბოროტ არს სიკუდილი, გარნა
 თუ ვინმე ცოდვილისა იგი სიკუდილი თქუას,
 რამეთუ დასაბამ სატანჯველთა მათ ჯოჯობ-
 ეთისათა იქმნების ამიერ წარსლგაჲ მისი. ოა
 კუალად ბოროტთა მათ ჯოჯობეთისათა არა
 იმერთი აქუს მიზეზად, არამედ თვთ ჩუენნი
 თავნი, რამეთუ დასაბამი და ძირი ცოდვისაჲ
 არს ჩუენი ნებაჲ და თვთმფლობელობაჲ.
 ჯამეთუ რომელნი-იგი შემძლებელ იყვნეს
 განყენებად ბოროტისაგან და არა შესლვად
 ჳირსა შინა, ეგევეთარნი იგი, ვინაჲთგან გუ-
 ლისთქუმისა მიერ შთავარდეს ცოდვასა, რაჲ
 ვთქუათ სხუჲაჲ ქეშმარიტი რაჲმე სიტყუჲა,
 და არა, ვითარმედ იგინი თვთ ექმნეს თავთა
 მათთა მიზეზ სატანჯველთა?

ჯამეთუ ბოროტი ორითა სახითა არს: ერთი
 წინაშე ჩუენსა ჩანს ბოროტად, ხოლო მეორე
 თვთ ბუნებით არს ბოროტ. ოა ბუნებითი იგი
 ბოროტი ჩუენ მიერ იქმნების: უსამართლოე-
 ბაჲ, შეგინებულობაჲ, უგუნურობაჲ, მოშიშე-
 ბაჲ, კაცის კლვანი, შური, მწამლველოზანი,
 მანქანებანი და სხუანი იგი ამათნი მსგავსნი
 ვნებანი, რომელნი ხატად იმრთისა დაბადე-
 ბულსა მას სულსა შეაგინებენ და დააბნელ-
 ებენ სიკეთესა მისსა. ჴუალად ბოროტად
 უწესთ, რომელი-იგი ჩუენდა საჭირო იყოს
 და ძნელ ხილულად, რომელ არს: სნეულე-
 ბაჲ ჳორცთაჲ და ნყლულეზანი ჳორცთანი და
 ნაკლულეგანებაჲ საჭიროთა საჭმართაჲ და
 უპატიობაჲ და სიმდიდრისა დაჭირვებაჲ და
 თვსთა სიკუდილნი – რომელი-იგი თითოეუ-
 ლი ამათი ბრძნისა შის და სახიერისა შეუ-
 ფისა მიერ უმჯობესისათვს მოიწვევის ჩუენ
 ზედა: რამეთუ სიმდიდრესა მიუღებს მათგან,
 რომელნი ბოროტად იჭმარებდენ მას, რაჲთა
 ჳურჭელი იგი უსამართლოებისა მათისაჲ
 უჩინო ყოს. ჰოლო სნეულეზასა მოაწვეს მათ
 ზედა, რომელთათვს უმჯობეს იყოს, რაჲთა
 შეკრულ იყვნენ ასონი მათნი და რაჲთა დაყ-
 ენებულ იყვნენ ცოდვისა მიმართ. ოა სიკუდი-
 ლი კუალად მოიწვევის, რაჴამს საზღვარნი
 აღესრულნიან ცხორებისანი, რომელნი-იგი
 დასხნა პირველითგანვე თითოეულისათვს
 სამართალმან მან საშჯელმან იმრთისამან,
 ჴომელი-იგი ადრითგან უმჯობესსა მას თი-

თოეულისასა ხედავს. **ჟოლო სრვანი და უწკ-მროებანი**, ანუ მრავალწკმროებანი ზოგადნი წყლულებანი არიან ქალაქთა და ნათესავთანი ტანჯვად უზომოებისა მის უკეთურებათა მათთაჲსა. **წითარცა უკუე ქველისმოქმედი მკურნალი გინა** თუ ტკივილითა, გინა თუ წყლულებათა მოატყუებდეს ჯორცთა(სენსა მას ებრძვის და არა სნეულსა მას), ეგრეთვე სახიერი **იმერთი ყოველთავე ცხორებისათჳს იქმს მცირეთა მათ ტანჯვათა.**

ჟოლო შენ მკურნალსა არა აბრალობ, რომელი-იგი რომელსამე სწუავნ ასოსა და რომელსამე შჭრინ და რომელსამე ასოსა სრულიად გუამისაგან განაგდებნ, არამედ საფასესაცა მისცემ და მაცხოვრად სახელსდებ, რამეთუ მცირედითა ჭირითა საღმობასა მას დაადგენს ერთისა ასომსა განკუეთითა, ვიდრემდის არა ყოველსა გუამსა განფენილ არნ სენი იგი.

ჟოლო რაჟამს იხილო ქალაქი, დაცემული მუნ მყოფთა ზედა, ანუ ნავი, კაცთა თანა ზღუასა დანთქმული, ჭეშმარიტისა მის შკურნალისა და შაცხოვრისა ენისა მგმობარისა აღძრვად არა უდებ იქმნები. **წრამედ უფრომსად ჯერ-იყო**, რაჲთამცა გულისჯმაჰყავ, ვითარმედ რაჟამს სუბუქად და ადვილად განსაკურნებელად სნეულ იყვნენ კაცნი, მაშინ ღონისძიებით ისწრაფის კურნებად მათდა, ხოლო რაჟამს ვნებად იგი უზეშთაეს კურნებისა გამოჩნდეს, მაშინ კეთილ არს უჭმარისა მის სრულიად სხუათაგან უცხო-ყოფად, რაჲთა არა უმეტესისა მიმართ შემდგომითი-შემდგომად სენი იგი ვიდოდის და საკრძალავთა მათ ადგილთა მიიწიოს. **ჟოლო ვითარცა-იგი განკუეთისა ანუ დაწუვისა მიზეზ არა მკურნალი არს**, არამედ სენი იგი, ეგრეთვე დაქცევისა ქალაქთაჲსა მიზეზ ცოდვისა უზომოებად არს და **იმერთი შორს დარჩების ყოვლისაგანვე ბრალობისა.**

4. **ჴუალად უკუე იტყვს ბოროტად მზრახვალი იგი**, ვითარმედ: «უკუეთუ არა არს იმერთი მიზეზ ბოროტთა, ვითარ თქუმულ არს, ვითარმედ: «**შე ვარ, ჴომელმან დავჰბადე ნათელი და ვქმენ ბნელი**, ჴომელი ვიქმ მშკდობასა და დავჰბადებ ბოროტსა?»(ეს.45,7). **წა კუალად თქუმულ არს**, ვითარმედ: «გარდამოჴდა ბოროტი **აფლისა მიერ ბჭეთა ზედა ჴერუსალემისათა**»(მიქ.1,12), და ვითარმედ: «არა არს ბოროტი ქალაქსა შინა, რომელი

არა **აფალმან ქმნა**»(ამოს.3,6), და დიდსა მას გალობასა შინა **შოსესსა** თქუმულ არს, ვითარმედ: «**იხილეთ, იხილეთ, რამეთუ შე ვარ**, და არა არს იმერთი **ხემსა გარეშე**. **შე მოვაკუდიანი და შე ვაცხოვნი**, **შე მოვწყლი და შე განვკურნი**»(II შჯ.32,39).

წრამედ არცა ერთსა შინა ამათ სიტყუათაგანსა, რომელსაცა აქუნდეს გონებად და გულისჯმა-ჰყოფდეს, იპოების შესმენად **იმართისაჲ**, ვითარმცა მიზეზ და მოქმედ ბოროტისა იყო. **ჴამეთუ რომელმან თქუა**, ვითარმედ «**შე დავჰბადე ნათელი და წქმენ ბნელი**», ყოველთა დაბადებულთა დამბადებელად გამოაჩინებს თავსა თჳსსა და არა თუ მოქმედად **ბოროტისა**, რამეთუ რაჲთა არა სთქუა, თუ სხუად არს **ჴემოქმედი დღისა და ნათლისაჲ** და სხუად არს ლამისაჲ. **წმისთჳს თავი წჳსი თქუა ამის ყოვლისა დამბადებელად – ყოვლისავე დაბადებულისა**, დაღაცათუ ჩნდენ ურთიერთას წინააღმდგომად, რაჲთა არა ეძიებდე სხუასა დამბადებელსა ცეცხლისასა და სხუასა წყლისასა და არცა სხუასა შემოქმედსა ჰაერისასა და სხუასა ქუეყანისასა, რამეთუ ვითარცა წინააღმდგომად ერთმანერთისა ჩანან ბუნებით, რომელი-ესე ვიეთმე წაეკიდა და მრავალმრთეებად შთავარდეს.

ჟოლო «იქმს მშკდობასა და დაჰბადებს ბოროტსა»: რამეთუ მშკდობასა იქმს შენ შორის, რაჟამს კეთილისა სწავლისა მიერ ჰყოფდეს მშკდობასა გონებასა შინა შენსა და დააგნეს ნებანი ჯორცთანი სულსა, რომელნი წინააღმდგომ მისა არიან. **ჟოლო დაჰბადებს ბოროტსა**, არა თუ იტყვს, თუ საქმესა ბოროტსა დავჰბადებო, არამედ ბოროტსა კაცსა დაჰბადებს, ესე იგი არს, ვითარმედ შესცვალებს და სხუად სახედ მოიყვანებს, რაჲთა დაუტეოს ბოროტებად და მიიღოს ბუნებად კეთილისაჲ. **ჴამეთუ იტყვს**, ვითარმედ: «**გული წმიდაჲ დაჰბადე ჩემ თანა**, **იმერთო**»(ფს.50,12), არა თუ აწ არაარსისაგან სხუად გული შექმენო, არამედ უკეთურებათა და ბოროტთაგან დაძუელებული იგი განაახლე. **წა კუალად თქუმულ არს**, ვითარმედ: «**რაჲთა ორივე დაჰბადოს ერთად ახლად კაცად**»(ეფ.2,15), არა თუ დაბადებასა იტყვს არაარსისაგან შექმნასა, არამედ რაჲთა, რომელნი-იგი არიან, იგინი შეცვალნეს კეთილად.

წა კუალად იტყვს: «**რომელიცა არს ჴრი-სტეს მიერ ახალი დაბადებული**»(II კორ.5,17).

ბა კუალად შოსე წინადასწარმეტყველი იტყვს, ვითარმედ: «**წმან რამე თავადმან შამამან შენმან მოგიბოვა შენ და შეგქმნა შენ და დაგბადა შენ**»(II შჯ.32,6). ჯამეთუ აჰა ესერა აქა განცხადებულად შემდგომად შექმნისა დაწესებულ არს სახელი ესე დაბადებისა და გუასნავებს, ვითარმედ სიტყუად ესე დაბადებისა მრავალსა ადგილსა განახლებისა და კეთილად შეცვალებისათჳს თქუმულ არს.

წნ უკუე გულისჯმა-ყავ, ვითარმედ რაჟამს მშვდობასა იქმოდის, ესრეთ იქმს მშვდობასა დაბადებითა ბოროტათადათ, ესე იგი არს შეცვალებითა მათითა და უმჯობესად მოყვანებითა.

ბა კუალად, უკუეთუ შენ მშვდობად გულისჯმა-ჰყო დაცხრომად ბრძოლათა და ბოროტად სთქუა ჭირნი იგი, ჯომელნი ბრძოლათა შეუდგან – მწედრობანი შორთა ქუეყანათა, ტკივილნი, მღვძარებანი, ოფლნი, წყლულე-ბანი, სიკუდილნი, წარტყუენვანი ქალაქთანი, დამონებანი კაცთანი, სანყალობელნი იგი საქმენი წარტყუენულთანი და რაოდენნი-იგი ბოროტნი შეუდგან ბრძოლათა, ვიტყვთ, ვითარმედ სამართლითა საშჯელითა იმრთისადათ იქმნებიან, ჯომელი მოანეცს ტანჯვათა ბრძოლათა მიერ ღირსთა ზედა ტანჯვისათა.

წნუ შენ გენება-ა, რათამცა არა დამწუარ იყო **სოდომი** შემდგომად ესეზომთა მათ ბოროტთა მათთა? ანუ რათამცა არა დაცემულ იყო **იერუსალემი** და მოოჭრებულ იყო ტაძარი შემდგომად საშინელისა მის **აფლისა** მიმართ შეცოდებისა **ჰურიათასა**? ხოლო ქმნა ამათ ესევითართა საქმეთად სხუებრ ვითარ ჯერ იყო, და არა ჴელითა **ჰრომთადათ**, რომელთაცა მისცეს **აფალი** ჩუენი მტერთა მათ ცხორებისა მათისათა **ჰურიათა**? საცნაურ არს უკუე, ვითარმედ სიმართლით მოინევიან ბოროტნი იგი ბრძოლათანი ღირსთა ზედა.

ბა კუალად, სიტყუად იგი, ვითარმედ: «**მე მოვაკუდინი და მე ვაცხოვნო**» – უკუეთუ გნებავს, შეინყნარე იგი განცხადებულითა მით ძალითა მისითა, რამეთუ შიში განაკრძალებს მარტივთა მათ სულთა.

«**მე ვწყლა და მე განვკურნო**» – და ესეცა კეთილ არს, უკუეთუ ვითარცა არს ცხადი ძალი მისი, ესრეთ გულისჯმა-ჰყო, რამეთუ წყლულე-ბად მოიღებს შიშსა და კურნებად მოიყვანებს სიყუარულად.

წრამედ ჯერ-არს შენდა, რათა უმაღლესად-რე გულისჯმა-ჰყო, ვითარმედ: «**მე მოვაკუდინო ცოდვისაგან**», ესე იგი არს, ვითარმედ სრულიად მოვსწყვლო მისგან და ვაცხოვნო სიმართლითა, რამეთუ «**რაფომცა გარეგანი კაცი განიხრწნებოდის, შინაგანი განახლდების**»(II კორ.4,16), ხოლო არა თუ სხუასა მოაკუდინებს და სხუასა აცხოვნებს, არამედ მასვე. ჯომლითა-იგი მოაკუდინებს, მით აცხოვნებს და რომლისა მიერ მოსწყლავს, მით განჰკურნებს მსგავსად იგავისა მის, რომელი იტყვს, ვითარმედ: «**შენ მოსწყლა იგი კუერთხითა, ხოლო სული მისი იჴსნა სიკუდილისაგან**»(იგავ.23,14). წნ უკუე მოინყლვიან ჴორცნი, რათა განიკურნოს სული და მოკუდების ცოდვისაგან, რათა ცხონდეს სიმართლითა.

ხოლო თუ «**გარდამოჴდა ბოროტი აფლისა მიერ ბჭეთა ზედა იერუსალემისათა**», ამისი ძალი ცხად არს. ჯომელნი ბოროტნი? ესე იგი არს ჴმანი საჭურველთა და მწედართანი. ბა კუალად რაჟამს გესმას, ვითარმედ: «**არა არს ქალაქსა შინა ბოროტი, რომელი აფალმან არა ქმნა**», გულისჯმა-ყავ ბოროტისა სახელი, ვითარმედ ტანჯვასა მას, რომელი ცოდვილთა ზედა მოინევის განმართებად მათდა, მას მოასნავებს სიტყუად ესე. ჯამეთუ იტყვს, ვითარმედ: «**ბოროტი გიყავ და მოგაყმე შენ**»(II შჯ.8,3), რათა კეთილი გიყო, ვიდრე არა გარდარეულ იყოს ურჩულოებად, დააყენებს ვითარცა მდინარესა, წინააღმდეგომითა ძლიერთა და ღობითა მტკიცითა.

წ. წმისთჳს არიან სენნი ქალაქთა და ნათესავთანი, უწმროებანი ჰაერთანი და უნაყოფოებანი ქუეყანისანი და ყოველნივე სოფლისა ამის ჭირნი, რომელნი მოინევიან თითოეულსა ზედა, უკეთურებისა აღორძინებასა დააყენებენ. ბა ესევითარნი ესე ბოროტნი იმრთისა მიერ იქმნებიან, რათა ამათ მიერ იქმნას ჴსნად ჭეშმარიტთა მათ ბოროტთაგან, რამეთუ სნეულებანი ჴორცთანი და სხუანი იგი ბოროტნი დასაყენებელად ცოდვისა არიან. ჯამეთუ განაქარვებს იმერთი ბოროტსა, ხოლო არა თუ ბოროტი იმრთისაგან არს, რამეთუ მკურნალიცა განქარვებად სენისა შეეხების ჴორცთა.

ბა კუალად ქალაქთა მოოჭრებანი, ძრვანი და დაქცევანი და მწედრობათა წარწყმედანი და ნავთა დანთქმანი და ყოველნივე ერთა განხრწნანი, რომელნი იქმნენ ქუეყანისაგან,

გინა ზღვსა, გინა ჰაერისა, ანუ ცეცხლისა, ანუ რომლისამე მიზეზისა შეშინებისათვს და მოქცევისა დარჩომილთაჲსა იქმნებიან, რაჲჲს ყოვლისა ერისა უკეთურებასა იმერთი ესევეთართა მათ წყლულებათა მიერ დააცხრობდეს.

ჟამეთუ ქვეშარიტი იგი ბოროტი, რომელ არს ცოდვად, რომელი უფროს ყოვლისა ღირს არს ამას სახელსა ბოროტისასა, იგი ჩუენისა ნებისაგან არს და განზრახვისა. ჟამეთუ უფლებასა შინა ჩუენსა არს გინა თუ განშორებად ბოროტისაგან, ანუ თუ ყოფად ბოროტსა შინა. ღოლო სხუანი იგი ბოროტნი, რომელნი არა ცოდვა იყვნენ, იგინი რომელნიმე გამოსაცდელად და გამოსაჩინებელად ახოვნებისა იქმნებიან, ვითარი-იგი მოინია **სოხს** ზედა – სიკუდილი შვილთაჲ ერთსა შინა წამსა და ყოვლისავე სიმდიდრისა მეყსა შინა წარწყმედაჲ, წყლულებაჲ იგი ჳორცთა მისთაჲ. **თა** კუალად რომელნიმე განსაკურნებელად ცოდვისა იქმნებიან, ვითარი-იგი მოინია **ნავითს** ზედა – სირცხვლი იგი სახლისაგან მისისა საშველად ბოროტისა მის გულის-თქუმისა მისისა. **თა** კუალად მესამედ სხუადცა სახლს ტანჯვისაჲ, მომავალი სამართლისა მის საშველისა მიერ იმრთისა შეშინებისათვს ცოდვისა მიმართ ადვილად მიმავალთაჲსა, ვითარი-იგი **ნათან** და **სბირონ** ქუეყანასა დაინთქნეს, გან-რაჲ-ალო ქუესკნელმან მათ ზედა პირი თვსი(რიცხ.16,32). ჟამეთუ აქა არა თუ რაჲმე ტანჯვისა მისგან იგინი უმჯობეს იქმნეს(რამეთუ რაჲლამცა უმჯობეს იქმნეს, რომელნი ჯოჯოხეთს შთავიდეს?), არამედ სხუანი იგი, რომელნი დარჩეს, შეშინდეს მათისა მის სახისაგან და მოიქცეს. **უსრეთ** დაინთქა ფარაო მწედრებითურთ(გამს.14,28), ესრეთ წარწყმდეს, რომელნი-იგი პირველ **სალესტინეს** შინა მკვდრ იყვნეს. **თა** დალაცათუ თქუას მოციქულმან, ვითარმედ: «ჭურჭელნი რისხვისანი, წარსაწყმედელად შექმნილნი»(რომ.9,22), ნუმცა ვჰგონებთ, თუ ქმნულებაჲ რაჲმე ფარაოისი ბოროტ იყო(რამეთუ უკუეთუ ესე ვთქუათ, მიზეზი იგი ჰემოქმედისა მიმართ მიინევის), არამედ რაჲჲს გესმას «ჭურჭელი», გულისწმაცავ, ვითარმედ საწმარად რაჲსამე შექმნილ არს თვთოეული ჩუენი. **თა** ვითარცა სახლსა მას დიდსა რომელიმე ოქროსაჲ არს ჭურჭელი და რომელიმე ვეცხლისაჲ და რომელიმე კეცისაჲ და რომელიმე ძელისაჲ(II ტიმ.2,20),(რამეთუ თითოეულისა გონებაჲ იქმს ამათ ნივთთა

მსგავსებასა: და ოქროსა ჭურჭელი არს წმიდაჲ საქმითა და უზაკუელი; და ვეცხლისაჲ, რომელი ღირსებითა უდარეს მისა იყოს; და კეცისაჲ, რომელი ქუეყანისასა ზრახვიდეს და შესამუსრველად ადვილ იყოს; და ძელისაჲ, რომელი ადვილად შეიგინებოდის (ცოდვითა და ნივთ იქმნებოდის საუკუნისა მის ცეცხლისა), ეგრეთვე რისხვისა ჭურჭელი არს, რომელსა ყოველივე ეშმაკისა საქმე შეეწყნაროს და დაეტიოს, ვითარცა ჭურჭელსა, და სიმყრალისა მისთვს, რომელი ხრწნილებისა მისგან მიიღო, ვერლარა შემძლებელ იყოს საწმარ ყოფად, არამედ უჩინოყოფისა ოდენ და წარწყმედისა ღირს იყოს. **წმისთვს** ვინათგან უწყოდა ბრძენმან მან **წანმგებელმან** სულთამან, ვითარმედ შემუსრვად ჳერ-იყო მისი, ესრეთ განაგო, რაჲთა დიდებულ იქმნას და ყოველთა ზედა სახელთან, რაჲთა რაჲჲს შეიმუსროს, სხუათა სარგებელ ეყოს ვნებაჲ მისი, ვინათგან იგი ფრიადისა მის უკეთურებისაგან უკურნებელ იყო. **ღოლო** განაფიცხა იგი სულგრძელებითა და დაყოვნებითა მით ტანჯვისაჲთა, რაჲთა ესრეთ გარდაემატოს ბოროტი მისი. **თა** რაჲჲს უკუანაჲსკნელსა მას საზღვარსა აღორძინდეს მისი უკეთურებაჲ, მაშინ გამოჩნდეს მის ზედა სიმართლს იგი საღმრთოჲსა საშველისაჲ, ამისთვსცა მცირეთაგან სატანჯველთა დაინყო და აღორძინებდა მათ ჟამითი-ჟამად. **თა** ვერ მოდრიკა სიფიცხლე მისი, არამედ ჰჰოებდა მას, ვითარმედ ჳელმწიფებასა(ცა იმრთისასა შეურაცხ-ჰყოფდა და ჳირთა მათცა, მის ზედა მონვენულთა, დაეჩუა და არცა ესრეთ მისცა იგი სიკუდილსა, ვიდრემდის მან თვთ დაანთქა თავი თვსი ამჰარტავანებითა თვსითა, იკადრა რაჲ გზასა მას ზედა მართალთასა წარვლად და ჰგონებდა, ვითარმედ, ვითარცა ერსა იმრთისასა, ეგრეთვე მასცა სავალ ექმნას ზღუად იგი მენამული.

წჰა ესერა უკუე ესე ყოველი უწყი იმრთისა მიერ და განყოფილად გაქუს თავსა შორის თვსსა სახენი იგი ბოროტისანი და უწყი, თუ რაჲ არს ქვეშარიტი იგი ბოროტი – რამეთუ ცოდვად არს, რომლისა აღსასრული არს წარწყმედაჲ, ანუ თუ რაჲ არს საგონებელი იგი ბოროტი – საჭიროდ ხილვისათვს რომელსა აქუნდეს ძალი კეთილისაჲ, ვითარი-იგი არიან ჳირნი, დამაყენებელად ცოდვისა მონვენულნი, რომელთაჲ ნაყოფი არს ცხორებაჲ საუკუნოდ სულთაჲ.

და ვინადაც ვინადაც ესე ყოველი უწყი, დასცხერ საქმისა მაგისგან, რომელ არა სათნო გეყოფიან განგებანი იმრთისანი და ყოლადვე ნუცამცა იმერთი შეგირაცხიეს მიზეზად ბოროტისა, ნუცა კუალად გგონიეს, თუ ბოროტისა რადასამე არსებად არს თვსაგან. ჯამეთუ არა თუ უკეთურებად არსი არს ვითარცა ცხოველი რამე, არცა ბუნებად რამე იპოების მისი არსად მოსრული, არამედ დაკლება კეთილისა არს ბოროტი. ჯამეთუ თუალი დაიბადა, ხოლო სიბრმე წარწყმედისაგან თუალთადასა მოვალს. **წ** უკუეთუმცა თუალი არა განწრწნადისა ბუნებისა იყო, ვერმცა პოვა სიბრმემან ადგილი, რამეთუ არა თუ არსებად აქუს. **წ**გრეთვე ბოროტსა არა თუ თვისი არსებად აქუს, არამედ დაბრმობითა სულისადა იქმნების. ჯამეთუ არცა დაუბადებელი არს, ვითარცა არს სიტყუად იგი ურჩულოთა, რომელნი სახიერსა მას და ჩეთილსა ბუნებასა თანა სწორ ჰყოფენ ბოროტსაცა. ჯამეთუ უკუეთუ ორნივე დაუსაბამო არიან და უზეშთაეს დაბადებისა, სწორ სადმე არიან. **წ**რცა კუალად დაბადებულ არს, რამეთუ უკუეთუ დაბადებულნი ყოველნი იმრთისაგან არიან, ბოროტი კეთილისაგანმცა ვითარ იყო? რამეთუ არცა თუ შეგინებად სინმიდისაგანი არს, არცა უკეთურებად – სათნოებისაგანი.

წდმოიკითხე «დაბადებად სოფლისადა» და ჰპოო, ვითარმედ მუნ «ყოველივე კეთილ არს და კეთილ ფრიად»(დაბ.1,31). **წ**რა დაბადებულ არს უკუე ბოროტი კეთილთა თანა, არამედ არცა უხილავნი იგი დაბადებულნი შერეულად ბოროტითა დაიბადნეს იმრთისა მიერ. ჯამეთუ უკუეთუ ჯორციელთა ამათ თანა ბოროტი არა დაიბადა, ვითარმცა დაიბადა უწორცოთა თანა, რომელნი სინმიდითა ესრეთ უზეშთაეს არიან? არამედ იტყვან მეტყუელნი იგი ბოროტისანი, ვითარმედ: «აჰა ესერა არს ბოროტი და საქმე მისი გამოაჩინებს ყოფასა მისსა, ვითარ ყოველსავე ზედა ცხორებასა ჩუენსა განფენილ არს. **წ**ინადა არს უკუე არსებად მისი, უკუეთუ არცა დაუსაბამო არს და დაუბადებელ, არცა დაბადებული?»

6. **წ**ოლო მე ვჰკითხო ესე ვითარისა მის მეტყუელთა, ვითარმედ: ვინადა არს სენი? ვინადა არიან სიბრმენი თუალთანი? რამეთუ არცა დაუბადებელ არს სენი, არცა დაბადებულ იმრთისა. **წ**ა ამას ვერვინ იტყვს, არამედ დაიბადნეს ცხოველნი ჯეროვნითა დაბადებითა

ბუნებით და ცხორებად მიიღეს სისრულითა ასოთადათა. **წ**ოლო დასნეულდებიან, მი-რად-დრკენ ბუნებითისაგან, რამეთუ განვლენ სიმრთელისაგან ანუ უწესოდ მავნებელითა ჭამადითა, ანუ სხვთა რადათმე მიზეზითა, სნეულებად მომყვანებელითა.

ჯამეთუ საცნაურ არს, ვითარმედ ჯორცნი იმერთმან დაჰბადნა, ხოლო სენი არა; და სული დაჰბადა, ხოლო ცოდვადა არა; არამედ სული **10** შებოროტნა, მი-რად-დრკა ბუნებითისაგან. **წ**ოლო რა იყო მისი იგი პირველი კეთილი? ხედვადა განგებითა იმრთისადათა და სიყუარულითა შეერთებად შის თანა, რომლისაგანცა, დაეცა რადა, მრავალთა მათ და თითოსახეთა **15** ბოროტთა მიერ შეპყრობილ იქმნა.

ჩუალად ამას ზედა იტყვან უჯერონი იგი, ვითარმედ: «და რადა დაიბადა ყოლადვე შემწყნარებელად ბოროტისა?» და არა გულისჯამა-ჰყოფენ, ვითარმედ თვთმფლობელისა მის ნებისათვს იქმნა ესრეთ, რომელი-იგი უმეტესად შუენის სიტყვერსა ბუნებასა, რამეთუ განწნდილი ყოვლისაგანვე იძულებისა და თვთმფლობელი ცხორებად მიიღო დამბადებელისაგან კაცმან ხატად იმრთისა დაბადებისათვს **20** და გულისჯამა-ჰყოფს იგი კეთილსა და იცის მიღებად მისი და ჯელმნიფებად აქუს და ძალი, რადათა ეგოს ხედვასა ზედა კეთილისასა და წურთასა მას საცნაურთასა და ესრეთ დაცვად ბუნებითისა მის ცხორებისა მისისა. **წ**ა **30** კუალად აქუს ჯელმნიფებად, უკუეთუ ენებოს მიდრეკად კეთილისაგან. **წ**ოლო ესე მოინვევის მას ზედა, რაჟამს-იგი სიმადლრე მიიღოს სანატრელისა მის განსუენებისაგან და სინარულისა და ვითარცა ძილითა დამძიმდეს **35** და მაღალთა მათ საქმეთაგან სიმდაბლედ მოვიდეს და გემოთა მათთვს შეგინებულთა შეეროოს ჯორცთა.

7. **წ**ყო ოდესმე **წ**დამ ზეცას არა ადგილითა, არამედ გონებითა. ჯაჟამს-იგი სულიერ იქმნა **40** და აღიხილნა ზეცად და ხილულთა მათ მიერ მხიარულ იქმნა, უფროსად უყუარდა ჴველისმოქმედი იგი, რომელმან მოსცა მას ცხორებისა საუკუნოდასა საშუებელი და კეთილთა შინა სამოთხისათა განუსუენა და მისცა **45** მთავრობად, მიმსგავსებული ანგელოზთა, და მთავარანგელოზთა თანამოზიარე ყო და მსმენელ ჯმისა მის საღმრთოდასა. **წ**მას ყოველსა ზედა დამტკიცებულ იყო რადა იმრთისა მიერ და იშუებდა, ადრე განძლა ამით ყოვლითა. **წ**ა

სიმაძღვრითა მით, ვითარმცა შეურაცხ-ყო, და პატივ-სცა ჯორციელთა მათ თუალთა მიერ ხილულსა შუენიერებასა უფროს საცნაურისა მის და სიმაძღვრე მუცლისა უფროს მტკიცეთა მათ კეთილთაჲსა აღირჩია, და მეწესეულად გარეგან სამოთხისა იქმნა და გარეგან სანატრელისა მის ცხორებისა, და არა თუ იძულებით, არამედ ნეფსით იქმნა ბოროტ. წმისთვსცა ცოდა ნებისა მისთვს ბოროტისა, ხოლო მოკუდა ცოდვისათვს, რამეთუ: «ცოდვისაჲ არს სიკუდილი»(რომ.6,23), რამეთუ რაჲზომცა განეშორებოდა ცხორებისაგან, მიეახლებოდა სიკუდილსა, ვინაჲთგან იმერთი ცხორება არს, ხოლო განშორებაჲ ცხორებისაგან არს სიკუდილი. საცნაურ არს უკუე, ვითარმედ თვთნეფსით მოატყუა **წდამ** თავსა თვსსა სიკუდილი განშორებითა იმრთისაგან, ვითარცა წერილ არს, ვითარმედ: «აჰა ესერა რომელთა განიშორნეს თავნი თვსნი ჰენგან, იგინი წარწყმდეს»(ფს.72,27).

წა ესრეთ, არა იმერთმან დაჰბადა სიკუდილი, არამედ ჩუენ მოვიყვანეთ იგი თავთა ზედა ჩუენთა უკეთურებითა მით ნებათა და განზრახვათა ჩუენთაჲთა.

ჴოლო არცა დააყენა იმერთმან დაწსნაჲ იგი პირველ თქუმულთა მათთვს მიზეზთა, რაჲთამცა არა სნეულებაჲ იგი უკუდავად დაამტკიცა ჩუენ ზედა, ვითარცა-იგი ჭურჭელი თივისაჲ დაბძარული არა თავს-იდვის მეკეცემან მიცემად ცეცხლსა, ვიდრემდის არა დაარღვის და მეორედ შექმნითა მის თანა მყოფი იგი ვნებაჲ განკურნის.

წრამედ კუალად ამას ზედა იტყვს მეძიებელი იგი, ვითარმედ: «და რად არა დაბადებასავე მოგუეცა უცოდველობაჲ, რაჲთა დალაცათუ გვნდა, ვერმცა ძალ-გუედვა ცოდვად?»

წრამედ ისმინე, რომელი ამას იტყვ, რამეთუ შენცა არა მაშინ შეგირაცხიეს მონაჲ შენი ერთგულად, რაჲჟამს შეკრულად გყვეს, არამედ რაჲჟამს იხილო, ვითარმედ ნეფსით იქმნებასა შენსა. წა იმერთსაცა არა მიმძლავრებული და იძულებული უყუარს, არამედ რომელი სათნოებითა წარემართოს კაცსა. ჴოლო სათნოებაჲ ნეფსით და არა იძულებით იქმნების, და ნებაჲ ჩუენ ზედა არს, ხოლო ჩუენ ზედა მყოფი იგი არს თვთმფლობელობაჲ.

წნ უკუე რომელი აბრალობდეს წამბადებელსა, თუ რად არა იძულებით უცოდველად დაგუბადნა, იგი სხუასა არარას იქმს, არა-

მედ ბუნებასა პირუტყუთასა პატივ-სცემს უფროს სიტყვერისა მის ბუნებისა და აღუძრველსა მას და უნებელსა – უფროს ნეფსითისა ამის და მოქმედისა.

5   უსე ყოველი კეთილად თქუმულ არს, რაჲთა არა უფსკრულსა ძიებისასა შთაჰვარდე და რომელსა ეძიებდე, იგიცა ვერ ჰპოო და მის თანა იმრთისაგანცა გამოეჭუა.

წავსცხრეთ უკუე სწავლისაგან ყოვლად ბრძნისა მის, დავსცხრეთ ძიებისაგან უმჯობესისა რაჲსამე უფროს საქმეთა მისთაჲსა, რამეთუ დალაცათუ თითოეულთა განგებათა მისთა სიტყუანი და მიზეზნი უცნაურ არიან ჩუენ მიერ, გარნა ერთი იგი სწავლაჲ სულთა შინა ჩუენთა დავამტკიცოთ, ვითარმედ არა-რაჲ ბოროტი სახიერისა მისგან იქმნების.

8. წრამედ კუალად ამას ყოველსა ზედა შემდგომითი-შემდგომად შემოვალს ეშმაკისათვს ძიებაჲ, ვითარმედ სადაჲთ არს ეშმაკი, უკუეთუ არა იმრთისაგან არიან ბოროტნი? ხოლო ჩუენ რაჲ ვთქუთ? ამას ვიტყვთ, ვითარმედ ამას ზედაცა იგივე სიტყუაჲ კმა იყო ჩუენდა, რომელი-იგი ვთქუთ კაცთა უკეთურებისათვს, რამეთუ: სადაჲთ ბოროტ იქმნა კაცი? თვსისა ნებისაგან. წა სადაჲთ უკეთურ არს ეშმაკი? ამისვე მიზეზისაგან, რამეთუ მასცა ნეფსით ცხორებაჲ აქუნდა და ჴელმწიფებასა შინა მისსა იყო გინა თუ იმრთისა თანა ყოფაჲ, ანუ თუ უცხოყოფაჲ სახიერისა შისგან. ჴამეთუ **საბრიელ** ანგელოზი არს და მდგომარე არს მარადის წინაშე იმრთისა და სატანაცა ანგელოზი იყო და დაცა მისისა მის პატივისაგან სრულიად. წა იგიცა ნებაჲმან მისმან კეთილმან დაიცვა ცათა შინა და ესეცა ნებაჲმან მან თვთმფლობელმან გარდამოაგდო ზეცით. ჴამეთუ მასცა ძალ-ედვა, უკუეთუმცა ენება, განდგომილებაჲ და ამასცა ძალ-ედვა არადაცემად. წრამედ იგი დაამტკიცა სიყუარულისა იმრთისა განუძლომელობაჲმან, ხოლო ესე განაგდო განშორებაჲმან იმრთისაჲმან. უსე არს ბოროტი იგი უცხოყოფაჲ იმრთისაგან. ჴამეთუ მცირედ მოქცევაჲ თუალისაჲ ანუ მზესა თანა გუყოფს, ანუ თვსისა აჩრდილისა: და მუნ რაჲ აღვიხილნეთ, მზა არს ნათელი განათლებად ჩუენდა და მო-რაჲ-ვხედნეთ აჩრდილსა მას, ვერლარა ვხედავთ ნათელსა მას. უსრეთ ბოროტ იქმნა ეშმაკი, რამეთუ ნეფსით მიილო ბოროტებაჲ და არა თუ ბუნებაჲ მისი იყო წინააღმდეგომ კეთილისა.

სადათ არს უკუე დაუგებელი იგი მისი ჩუენდა მომართ ბრძოლა? რამეთუ ვინაათგან შემწყნარებელ იქმნა ყოვლისავე ბოროტისა, შეინყნარა სენიცა შურისა და გუეშურებოდა პატივისა მას ჩუენსა. ჯამეთუ ვერ თავს-იდ-ვა უჭირველი იგი სამოთხეს შინა ცხორებად ჩუენი, არამედ ზაკუვით აცთუნა კაცი ღონისძიებით და გულისთქუმა მისი, რომელი აქუნდა მსგავსებად იმრთისა, იგი საცთურებად იწმარა და უჩუენა ძელი იგი და აღუთქუა ჭამითა მისითა იმერთ ყოფად მათდა, რამეთუ ჰრქუა, ვითარმედ: «უკუეთუ შჭამოთ, იყვნეთ თქუენ, ვითარცა იმერთნი, მეცნიერ კეთილისა და ბოროტისა»(დაბ.3,5). ჟოლო არა თუ მტერად ჩუენდა დაიბადა, არამედ შურითა მტერ ჩუენდა იქმნა, რამეთუ ხედვიდა თავსა თვსსა ანგელოზთაგან გარდამორდომილად, ვერ თავს-იდებდა ხედვად მიწისაგანისა მის პატივისა მიმართ ანგელოზთაჲსა ამაღლებასა წარმართებითა.

9. ღინათგან უკუე იქმნა მტერ, მიერთგან დაამტკიცა იმერთმან ჩუენ შორის მტერობა მისი, ამისთვისცა მწევსა მას, რომელმან ჰმსახურა მას, ეტყოდა და მისა მიმართ მიანევიდა რისხვასა მას, ვითარმედ: «მტერობა დავედა შორის შენსა და შორის თესლისა მისისა»(დაბ.3,15). ჯამეთუ ჭეშმარიტად სავენებელ არს დაგებად უკეთურისა, რამეთუ რჩული ესე მოყუარებისა მსგავსებისა მიერ შეერთებულთა მათ შორის იხილვების, ამისთვის კეთილად თქუმულ არს, ვითარმედ: «განხრწნიან წესნი კეთილნი ზრახვათა ბოროტთა»(მდრ. I კორ.15,33). ჯამეთუ ვითარცა ქუეყანათა მათ ხორშაკისათა საფშვნველით მცირედ-მცირედ შემავალი იგი ჰაერი უცნაურად სენსა იქმს მუნ მყოფთა თანა, ეგრეთვე ჩუეულებად უკეთურთა სიყუარულისა და დიდსა ბოროტსა დაუტეობს სულსა შინა, დაღაცათუ მას ჟამსა უცნაურ იყოს ვნება იგი. წმისთვის უკუე დაუგებელი მტერობად მოგუეცა გუელისა მიმართ, ზოლო უკუეთუ ჭურჭელი იგი ესრეთ ღირსი სიძულილისა არს, ვითარ არა უფროჲსად ჯერ-არს სიძულილი მოქმედისა მის?

წრამედ იტყვან ვიეთნიმე, ვითარმედ: «და რად იყო სამოთხესა შინა ძელი იგი, რომლისა მიერ იქმნებოდა ეშმაკისა ჩუენ ზედა ჴელყოფად? რამეთუ უკუეთუმცა არა აქუნდა ურჩებისა იგი მიზეზი, ვითარმცა შთავეყარენით ურჩებისა მიერ სიკუდილად?»

ჟოლო გულისწმა-ყავთ, რამეთუ ჯერ-იყო მიცემად მცნებისა გამომცდელისა მორჩილებისა ჩუენისა, ამისთვის იყო წწ, ნაყოფთა შუენიერთა მომღებელი, რათა განყენებითა მით გულის-სათქუმელისადათა გამოვანინოთ კეთილი იგი მარხვისა და ესრეთ გვრგვნთა მათ მოთმინებისათა სამართლად ღირს ვიქმნეთ. ჟოლო შეუდგა ჭამასა მას არა ურჩებად ოდენ მცნებისა, არამედ ცნობადცა სიშიშულისა, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: «ჭამეს და განეხუნეს თუალნი მათნი და ცნეს, ვითარმედ შიშუელ არიან»(დაბ.3,7). ჟოლო ჯერ-იყო არაცნობად სიშიშულისა მის, რათა არა ზრუნვიდეს კაცი ნაკლულევანებისა მის აღსრულებასა მოპოვნებად სამოსლისა ნუგეშინისსაცემელად სიშიშულისა მისისა და ზრუნვითა მით ჴორცთადათა იმრთისა მიმართ ხედვისაგან დაიხრწეოდის.

იტყვან უკუე, ვითარმედ: «და რად არა მეყსეულად დაიბადა მის ზედა სამოსელი?»

წრამედ ისმინეთ, ვითარმედ არა ჯერ-იყო ესე, არცა შუენიერ, რათამცა ანუ ბუნებითნი სამოსელნი აქუნდეს, ანუ ჴელოვნებისა ქმნილნი. ჯამეთუ ბუნებითნი პირუტყყუთა შუენიან ფრთენი და თმა და სიზრქწ ტყავისა და თავს-დებად ზამთრისა და ტვრთვად სიცხისა, რომელთა შორის არარადათა ჰმატს ერთი მეორესა, არამედ სწორ არს პატივითა ბუნება მათი. ჟოლო კაცსა შუენოდა, რათამცა შემსგავსებულად იმრთისა მიმართ სიყუარულისა მისისა შეცვალებულნიცამცა აქუნდეს ნიჭნი იგი კეთილთანი. წმისთვის არა ჯერ-იყო, რათამცა ბუნებით აქუნდა სამოსელი. წა კუალად, უკუეთუმცა ჴელოვნებით მოსაპოვნებელად მიცემულ იყო მისდა პირველითგან, იგიცა მომატყუებელ უცალოებიცამცა ქმნილ იყვნეს, რომელი-იგი უმეტესად სალტოლველ იყო კაცისა, ვითარცა მავნებელი. წმისთვისცა ოფალი ცხორებად სამოთხესავე მიმიწოდს ჩუენ და განსდევნის ზრუნვასა სულთაგან ჩუენთა და იტყვს: «ნუ ზრუნავთ, თუ რად შჭამოთ, ანუ რად შეიმოსოთ»(მთ.6,25).

წრცა უკუე ბუნებით ჯერ-იყო მიცემად მისა სამოსლისა, არცა ჴელოვნებითა, არამედ სხუანი სამოსელნი განმზადებულ იყვნეს მისდა, უკუეთუმცა დაემარხა სათნოებად, ესე იგი არს მადლითა იმრთისადათა ქმნულნი, რომელთა გამობრწყინვებად ეგულებოდა კაცსა ზედა, სამოსელნი ნათლისანი, ვითარნი-იგი არიან ანგელოზთანი: უშუენიერეს

ყუავილთა სიკეთისა, უბრწყინვალეს და უწმიდეს ვარსკულავთა შუენიერებისა. წმისთვს არა მეწესულად, და-რაფ-იზადა, მიეცნეს კაცსა სამოსელნი, რამეთუ მისაგებელნი სათნოებისანი დამარხულ იყვნეს მისდა და მაშინ მიეცემოდეს, რომელსაცა ვერ მისწუდა განსაცდელითა მით ეშმაკისადათა.

წნ უკუე ვინაფთგან იქმნა დაცემად ჩუენი, მბრძოლ ჩუენდა არს ეშმაკი, რამეთუ ოფალმან განაგო ჩუენი მისა მიმართ ბრძოლად, რაფთა მორჩილებისა ამის მიერ ძლევაჲ იგი უკუნ-ვაქციოთ და ვსძლოთ მას და გვრგვოსან ვიქმნეთ ძლევითა მისითა. ჯამეთუ ნეტარ თუმცა არა ეშმაკ ქმნილ იყო, არამედ დამცა-დგრომილ იყო წესსა მას ზედა, რომელსა პირველითგან განენესა დამბადებელისა მიერ. წინაფთგან უკუე განდგომილ იქმნა, გამოჩნდა მტერად იმრთისა და მტერად კაცთა, ხატად იმრთისა დაბადებულთა(რამეთუ ამისთვს კაცთმოძულე არს, ვინაფთგან იმრთისა მბრძოლი არს და ვსძულთ ჩუენ, ვითარცა დაბადებულნი იმრთისანი, და კუალად ვსძულთ, ვითარცა მსგავსებად იმრთისა ქმნულნი). ჟოლო იჴმარა უკეთურებაჲ მისი გამოსაცდელად სულთა ჩუენთა სიბრძნით განმგებელმან შან ყოვლისამან და წინაფსწარ ცნობით, ვითარცა-იგი მკურნალმან გესლი იქედნისაჲ წამლად იჴმარის.

წუკითხვენ უკუე ვიეთნიმე, ვითარმედ: «და რაჲ არს ეშმაკი? და რაჲ არს განწესებულებაჲ მისი? და რაჲ არს პატივი მისი? და ვინაჲ სატანა სახელ-ედვა მას?»

სატანა უკუე ეწოდა, რამეთუ წინააღმდეგომი არს კეთილისაჲ, რამეთუ ესრეთ მოასწავებს ენაჲ **ჰურიათაჲ**, ვითარმედ სატანა წინააღმდეგომიო. წითარცა მეფეთა წიგნსა შინა გვპოვნიეს, ვითარმედ: «აღუდგინა იმერთმან **სოლომონს** სატანა **წდერ**, მეფეჲ **ასურთაჲ**»(III მეფ.11,14). ჟოლო ეშმაკად სახელ-ედების, რამეთუ შემასმენელი არს, რამეთუ ეშმაკი შემასმენელად გამოითარგმანების, ვინაფთგან იგი იქმნების შემწე ჩუენდა ცოდვისა მიმართ და კუალად იგივე შემასმენელ და უხარის წარწყმედასა ზედა ჩუენსა და კუალად განაქიქებს საქმეთა ჩუენთა. ჟოლო ბუნებაჲ მისი უჴორცო, სიტყვსა მისებრ მოციქულისა, რომელი იტყვს, ვითარმედ: «არა არს ბრძოლად ჩუენი სისხლთა მიმართ და ჴორცთა, არამედ სულთა მიმართ უკეთურთა»(ეფ.6,12).

წა პატივი მისი მთავრობა არს, რამეთუ იტყვს, ვითარმედ: «მთავრობათა მიმართ და ჴელმწიფებათა სოფლისმპყრობელთა მათ ბნელისათა»(ეფ.6,12). ჟოლო ადგილი არს მთავრობისა მისისაჲ ჰაერნი. ჯამეთუ იგივე მოციქული იტყვს, ვითარმედ: «მთავრისაებრ ჴელმწიფებისა აერისა სულისა, რომელი ან იქმს ძეთა მათ თანა ურჩებისათა»(ეფ.2,2). წმისთვსცა სოფლისაცა მთავარ ეწოდების, რამეთუ ქუეყანისა არს მთავრობაჲ მისი. წა ესრეთ იტყვს ოფალი, ვითარმედ: «ან საშუელი არს სოფლისაჲ, ან მთავარი იგი ამის სოფლისაჲ განვარდეს გარე»(ინ.12,31) და კუალად იტყვს: «მოვალს მთავარი ამის სოფლისაჲ და ჩემ თანა პოოს არარაჲ»(ინ.14,30).

10. წინაფთგან უკუე თქუმულ არს მჴედრობისათვს ეშმაკისა, ვითარმედ: «სულნი არიან უკეთურნი ცასა ქუეშე»(ეფ.6,12), უწყებაჲ ჯერარს, ვითარმედ წერილი ჩუეულებით ჰაერსა სახელ-სდებს, ვითარ-იგი იტყვს, ვითარმედ: «აღვლენედ ცადმდე». წა ვითარმედ «მფრინველნი ცისანი»(მთ.6,26). ჯამეთუ ითქუა, ვითარმედ: «აღვლენედ ცადმდე»(ფს.106,26), ესე იგი არს, თუ სიმალლედ აღვლენ. წმისთვსცა წრისტემან იხილა ეშმაკი, ვითარცა ელვაჲ გარდამორდომილი(ლუკ.10,18), ესე იგი არს, ვითარმედ თვისსა მთავრობისაგან დაცემული და ქუეყანად მოსრული, რაფთა დაითრგუნოს მოსაფთა მიერ წრისტესთა, რამეთუ მისცა მან ჴელმწიფებაჲ თვსთა მონაფეთა დათრგუნვად გუელთა და ღრიაკალთა და ყოველსა ძალსა მტერისასა(ლუკ.10,19). წინაფთგან უკუე განვარდა ბოროტი იგი მძლავრობაჲ მისი და განწმდა სოფელი ვნებითა მით ჯუარისადათა, რომელმან ყო მშვდობაჲ ქუეყანისათა შორის და ცისათა(კოლ.1,20), ამიერთგან გუექადაგების ჩუენ სასუფეველი ცათაჲ, რამეთუ **სოვანე** იტყოდა, ვითარმედ: «მოახლებულ არს სასუფეველი ცათაჲ»(მთ.3,2) და ოფალი ყოველსა ადგილსა სახარებასა მას სასუფეველისასა ქადაგებდა და კუალად, ამისა უწინარეს ანგელოზნი დალადებდეს: «დიდებაჲ მაღალთა შინა იმერთსა და ქუეყანასა ზედა მშვდობაჲ»(ლუკ.2,14) და კუალად, რომელნი-იგი იხარებდეს **სერუსალემს** შესღვასა მას ზედა ოფლისასა, იგინი იტყოდეს: «მშვდობაჲ ცათა შინა და დიდებაჲ მაღალთა შინა»(ლუკ.19,38). წა ესრეთ მრავალ არიან ძლევისა იგი გალობანი, რომელნი სრულიად დაცემასა მას მტერისასა მოასწავებენ, ვიდრემდის

არცა ერთილა ბრძოლაჲ და წინააღმდეგომი არს ჩუენი ზეცად აღსლვისაჲ და არცა ვინ დამაყენებელ სანატრელისა მის ცხორებისაგან, არამედ უჭირველად გუაქუს სამკვდრებელი ცხორებისაჲ და შემდგომთა ამათ ჟამთა მოღებად ძელისა მისგან ცხორებისა სამარადისოდ, რომლისაგან მიღებად პირველ განზრახვითა მით გუელისაჲთა დავეყენენით. ჟამეთუ «დაადგინა იმერთმან

ქერობინი და მახვლი შემწუველი იქცევისი ცვად გზასა მას ძელისა ცხორებისასა»(დაბ.პ,24), რომელი-იგი წარვლოთ ჩუენ დაუყენებელად და შინაგან შევიდეთ საშუებელთა მათ კეთილთა ღრისტე შესუეს მიერ, ოფლისა ჩუენისა, ჟომლისაჲ არს დიდებაჲ და სიმტკიცე, ან და მარადის და უკუნითი უკუნისამდე, ამენ.

